Lauri Reuter
Sijoitusjohtaja
Nordic Foodtech VC
27.5.2024

E-kirje EU:n komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi EU:ssa: Ruokateknologian näkökulma

Bioteknologia ja biovalmistus käsittävät hyvin laajan tuotteiden ja teknologioiden alueen. Ruokateknologiaan keskittyvän pääomasijoittajan näkökulmasta suurin este alan kasvulle on uuselintarvikelupaprosessin hitaus ja sen keston ennalta-arvaamattomuus.

Biotekniikalla ja uusilla biotuotannon muodoilla voi olla merkittävä osuus suomalaisessa teollisuudessa seuraavien vuosikymmenten aikana. Luke:n arvion mukaan solumaatalouden osuus ruokasektorin arvonlisän kasvusta voi olla jopa noin kolmannes, noin 500 miljoonaa euroa. Tuo arvio tosin perustuu lähinnä yhden yhtiön (Solar Foods) kasvupotentiaaliin. Samankaltaisia yrityksiä on suomessa yhteensä kolme (Enifer ja OnegoBio), joten kasvupotentiaali voi olla jopa merkittävästi Luke:n arviota suurempi.

Kasvuyritysten näkökulmasta keskeisin haaste on tiedonannossa sivuttu uuselintarvikelupaprosessien hitaus ja sen keston ennalta-arvaamattomuus. Uuselintarvikkeiden sääntelykehys on sinänsä perusteltu; uusien elintarvikkeiden turvallisuus on pidettävä korkealla tasolla. Ongelma ei ole lupaprosessin olemassaolo, vaan valmiin hakemuksen käsittelyn hitaus.

Tuotteen turvallisuus varmistetaan lukuisilla tutkimuksilla, joiden tulokset uuselintarvikelupaa hakeva yhtiö koostaa hakemukseen. Vaadittavat kokeet ovat usein kalliita ja niiden suorittaminen voi kestää jopa vuodesta kahteen. Hakemuksen jättämisen jälkeen alkaa käsittelyprosessi, jonka kestosta hakijalla ei käytännössä ole varmuutta. Käsittely voi kestää vuoden tai kaksi, tai huomattavasti pidempään. Tänä hakija voi vain odottaa. Tilanne on kasvuun tähtäävälle teknologiayritykselle kestämätön. Siksi alan yritykset vievät tuotteensa markkinoille Yhdysvalloissa. Luonnollisesti tuotanto on järkevää myös rakentaa markkina-alueelle.

Turvallisuuden selvittäminen on oleellisen tärkeää, mutta se on tapahtunut jo ennen hakemuksen laatimista. Hakemuksen käsittelemiseen käytettävä aika itsessään ei lisää turvallisuutta.

Alan kehittymiselle, arvon muodostumiselle ja investointien realisoitumiselle nimenomaan Suomessa ja Euroopassa on ensiarvoisen tärkeää, että lupien käsittely on resursoitu tarpeeksi hyvin, tapahtuu nopeasti ja ennakoitavassa aikataulussa.

Uusien ruokatuotteiden ja raaka-aineiden hyväksymiseen liittyy myös riski politisoitumisesta. Ranskassa ja Italiassa on kuultu lausuntoja uuselintarvikkeiksi lukeutuvien uusien tuotteiden kieltämistä kokonaan. Kyse on populistisesta viestistä, jolla halutaan puhutella asemansa uhatuksi tuntevaa konservatiivista maataloussektoria. Uudet bioteknologiaan perustuvat tuotantomuodot eivät kuitenkaan millään tapaa uhkaa maataloutta. Ne muodostavat täydentävää tuotantoa. Yksittäisillä jäsenvaltioilla ei

myöskään ole todellista mahdollisuutta kieltää tuotteiden markkinoille tuloa. Niillä voi kuitenkin olla mahdollisuus hidastaa lupien käsittelyprosessia ja sitä kautta jarruttaa oleellisesti uuden teollisuuden ja kestävän ruoantuotannon kehittymistä.